

Zagospodarowanie liści buraka: jak zrobić to dobrze?

Autor: dr hab. Roman Waclawowicz

Data: 12 października 2015

Utrzymanie gleby w pełnej sprawności wymaga dokładnej i terminowo wykonanej uprawy roli. Jest ona jednak najbardziej kosztownym i wymagającym dużych nakładów energetycznych procesem, stąd poszukiwanie możliwości jej uproszczenia, aż do całkowitego zaniechania.

W praktyce rolniczej liście są najczęściej przyorywane głęboką lub średnią orką przedzimową.

Uprawa roli nabiera szczególnego znaczenia w warunkach polowego zagospodarowania liści buraka cukrowego. Warunkiem wykorzystania składników pokarmowych zawartych w liściach buraczanych przez roślinę następczą jest jednak prawidłowy sposób ich wprowadzenia do gleby. Po zbiorze korzeni buraka (lub w jego czasie) liście powinny być rozdrobnione i równomiernie rozrzucone po powierzchni pola.

W praktyce rolniczej liście są najczęściej przyorywane głęboką lub średnią orką przedzimową. Głębokie przykrycie liści glebą jest jednak **niekorzystne ze względu na zmniejszony dostęp tlenu** do zielonej masy, co w konsekwencji prowadzi do niezadowalającego przebiegu procesu mineralizacji, a w niesprzyjających warunkach nawet fermentacji, która przyczynia się do zakwaszenia gleby. Korzystniejsze jest płytkie umieszczenie liści w glebie i pozostawienie ich części na powierzchni pola. Istotne jest, aby rozkład biomasy odbywał się przy dostatecznym dostępie powietrza.

Istotne jest, aby rozkład biomasy odbywał się przy dostatecznym dostępie powietrza.

Efekt ten można uzyskać poprzez **płytkie (5–10 cm)** wymieszanie liści z glebą. Najkorzystniej zrobić to za pomocą **brony talerzowej**, która równomiernie wymiesza zieloną masę z glebą i dodatkowo ją rozdrobni. Alternatywą może być płytka orka lub pozostawienie liści buraczanych na powierzchni pola w postaci mulczu. Jest to podstawowy zabieg **w uprawie konserwującej**, której zadaniem jest m.in. zapobieganie erozji wodnej i wietrznej oraz wymywaniu azotanów, poprawa właściwości fizycznych gleby, polepszanie korzenienia się roślin, zwiększenie aktywności biologicznej gleby, a także zmniejszenie kosztów **uprawy**.

Badania przeprowadzone w [Rolniczym Zakładzie Doświadczalnym Swojec we Wrocławiu](#) wykazały, że polowe zagospodarowanie liści buraka cukrowego przyczyniło się do **wzrostu plonu ziarna pszenicy jarej średnio o 11%**. Najwyższy plon **zboża** uzyskano, gdy liście pozostawiono na powierzchni pola na okres jesienno-zimowy w postaci **mulczu**, a wiosną zastosowano kultywator o zębach sztywnych w celu spulchnienia gleby i wymieszania jej z mulczem. W takich warunkach plon był aż o 10% wyższy niż po przyoraniu liści orką głęboką. Tak duży przyrost plonu był wynikiem zwiększonej liczby i masy ziaren z kłosa, masy tysiąca ziaren i liczby kłosów z powierzchni. Nieco mniejszą zwyżkę plonu stwierdzono po płytkim przyoraniu zielonej masy (o 8%) lub po zastosowaniu talerzówki (o 5%). Najmniej efektywne okazało się głębokie przyoranie liści.

Wykorzystanie w uprawie pszenicy jarej liści buraka cukrowego wskazuje na **możliwość ograniczenia dawek nawozów azotowych**. Po płytkim przyoraniu liści lub pozostawieniu ich na powierzchni pola w postaci mulczu i jednoczesnym zastosowaniu **50 kg N•ha⁻¹** uzyskano nieznacznie wyższy plon ziarna niż po przeprowadzeniu tych samych sposobów uprawy, ale po użyciu wyłącznie nawożenia mineralnego, w tym azotem w dawce **100 kg N•ha⁻¹**.

